

TUTKIMUSOSIO

Suomalaiset hyväksyvät robotit leikkauksissa, mutta eivät lasten hoidossa

Selvä enemmistö suomalaisista (67 %) suhtautuu erittäin tai melko myönteisesti tekoälyn käyttöön sairauksien tunnistamisessa ja diagnostiikassa, käy ilmi KAKS – Kunnallissalan kehittämissätiön tutkimuksesta. Lähes yhtä suopeasti suomalaiset suhtautuvat robotteihin kirurgisissa toimenpiteissä ja leikkauksissa (60 %). Enemmistön mielestä myös eliniän pidentäminen uusilla hoidoilla ja lääkkeillä olisi hyvä asia (57 %). Lähes joka toinen kokee myös puheohjaavan, keskusteleavan tekoälyn palvelujen varauksessa ja ostosten tekemisessä kannatettavaksi asiaksi (47 %).

Mitä enemmän palveluun liittyy sosiaalisuutta ja hoidollista vastuuta, sitä varauksellisemmaksi suhtautuminen muuttuu. Selvä enemmistö (61 %) suomalaisista suhtautuu kielteisesti robotteihin lastenhoidossa (valvonta, leikit, opetus). Vain kuudesosa (16 %) arvioi roboteista olevan hyötyä lasten hoivaamisessa.

Enemmistö (52 %) suhtautuu kielteisesti myös itseään ajaviin robottiautoihin. Vain joka neljäs (24 %) suhtautuu niihin myönteisesti. Myös itseään ajaviin, ilman kuljettajaa toimiviin linja-autoihin suhtaudutaan enemmän varauksellisesti: Torjuvasti suhtautuu enemmän kuin kaksi viidestä (44 %) ja suopeasti vajaa kolmannes (30 %).

Välimaastoon, noin kolmanneksen kannatukseen ja vastustukseen lukeutuu kolme asiakokonaisuutta. Robotit vanhusten hoidossa saa enemmän ymmärtämystä kuin lastenhoidossa. Kaksi viidestä (39 %) suhtautuu myönteisesti robottien apuun vanhusten huollossa (esim. nostaminen, tarjoilu, liikkuminen, viriketoiminta). Kielteisesti suhtautuvia on lähes kaksi viidestä (37 %). Ikääntyneet ja eläkeläiset suhtautuvat tekoälyn käyttöön vanhusten huollossa kutakuinkin samoin kuin väestö keskimäärin.

Suomalaiset jakaantuvat tasaisesti eri ryhmiin myös silloin, kun ottavat kantaa tekoälyn käyttöön asiakkaiden/potilaiden ohjauksessa ja neuvonnassa sosiaali- ja terveydenhuollossa. Yli kolmannes suhtautuu hyväksyvästi (37 %) ja noin kolmannes enemmän tai vähemmän nuivasti (34 %). Korkeasti koulutetut, ylemmät toimihenkilöt ja opiskelijat näyttäisivät olevan keskimäärää avoimempia tekoälyn käyttöön potilaiden ohjauksessa ja neuvonnassa.

Tekoälyn käyttö tekstin tuottamisessa ja taiteen tekemisessä jakaa suomalaiset eri leireihin. Vajaa kolmannes (31 %) suhtautuu myönteisesti, noin kolmannes (34 %) kielteisesti ja reilu neljännes neutraalisti (ei myönteisesti eikä kielteisesti) (28 %). Väestöryhmittäiset erot ovat aika vähäisiä, mikä saattaa selittyä siitä, että edes koulutetuimmilla ihmisillä ei ole suuresti kokemuksia tekoälyn käytöstä tekstin tuottamisessa.

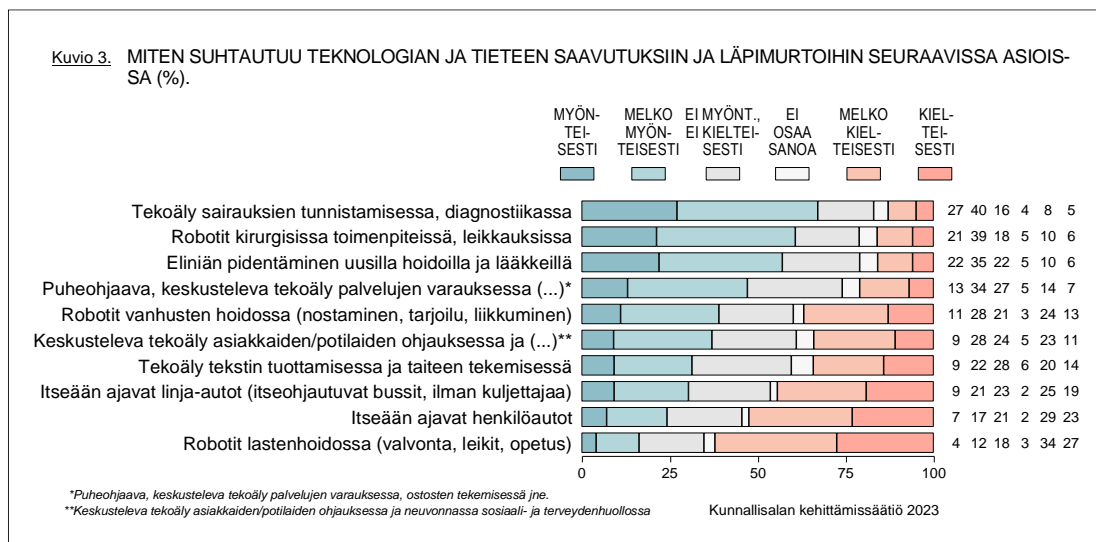
Nyt toteutetun kyselyn tuloksia on keskeisiltä osin mahdollista verrata viiden vuoden takaiseen vastaavaan kyselyyn. Aiempaa selvästi myönteisemmin suhtaudutaan eliniän pidentämiseen uusilla hoidoilla ja lääkkeillä (35 % → 57 %). Aiempaa hieman myönteisemmin

kansalaiset suhtautuvat myös robottien käyttöön vanhusten hoidossa ja kirurgisissa toimenpiteissä. Suhtautuminen itseään ajaviin (robottiautoihin) näyttäisi muuttuneen aavistuksen varauksellisemmaksi.

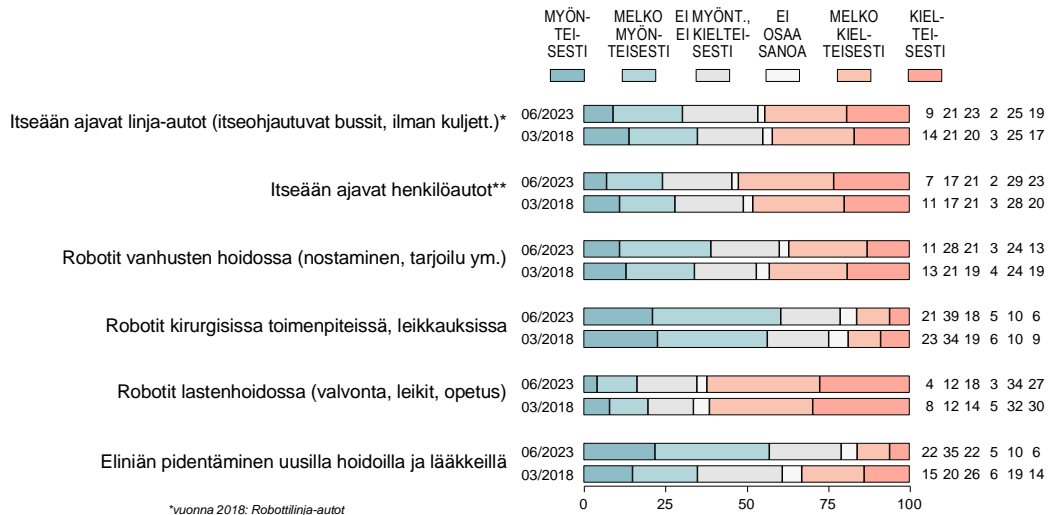
Tutkimuksen toteutus. Keinoölyyn ja robotiikkaan liittyvien tekniikoiden kehittyminen on ollut nopeaa. Keinoöly ja robotit ovat tulleet ihmisille aiempaa tutummiksi. Valtaosa esim. roboteista on vielä teollisuuden tarpeisiin tehtyjä, mutta keinoölyä ja erilaisia palvelurobotteja testataan ja käytetään jo eri yhteyksissä. Suhtautumista robotiikkaan ja teknologian saavutuksiin selvitettiin tutkimuksessa kymmenellä kysymyksenasettelulla. Vastajat ottivat kysymyksiin kantaa viisiportaisella asteikon avulla (erittäin myönteinen - erittäin kielteinen).

KAKS - Kunnallissalan kehittämissäätiön tutkimuksen toteutti Kantar Public. Tutkimusaineisto on koottu Gallup Kanavalla 3.-7.6.2023. Haastatteluja tehtiin yhteensä 1.010. Vastajat edustavat maamme 18–79 vuotta täyttänyttä väestöä Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on koko aineiston tasolla suurimmillaan vajaat kolme prosenttiyksikköä suuntaansa.

Lisätietoja: Asiamies Antti Mykkänen, 0400-570087.

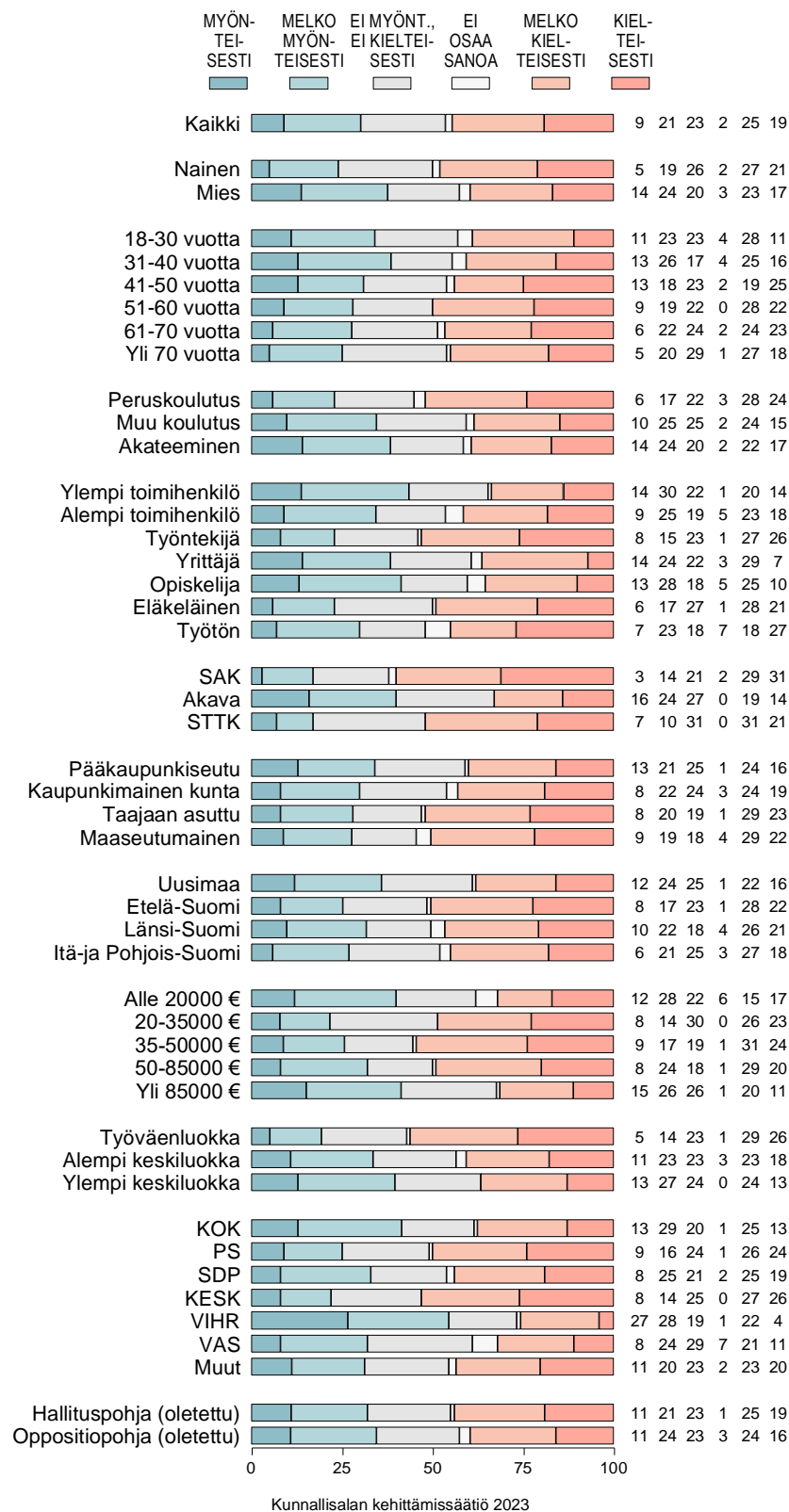
Kuvio 3t. MITEN SUHTAUTUU TEKNOLOGIAN JA TIETEEN SAAVUTUKSIIN JA LÄPIMURTOIHIN: ARVIOT KEVÄÄLLÄ 2018 JA KESÄLLÄ 2023 (yhteiset/~vertailukelpoiset arviointikohteet, %).

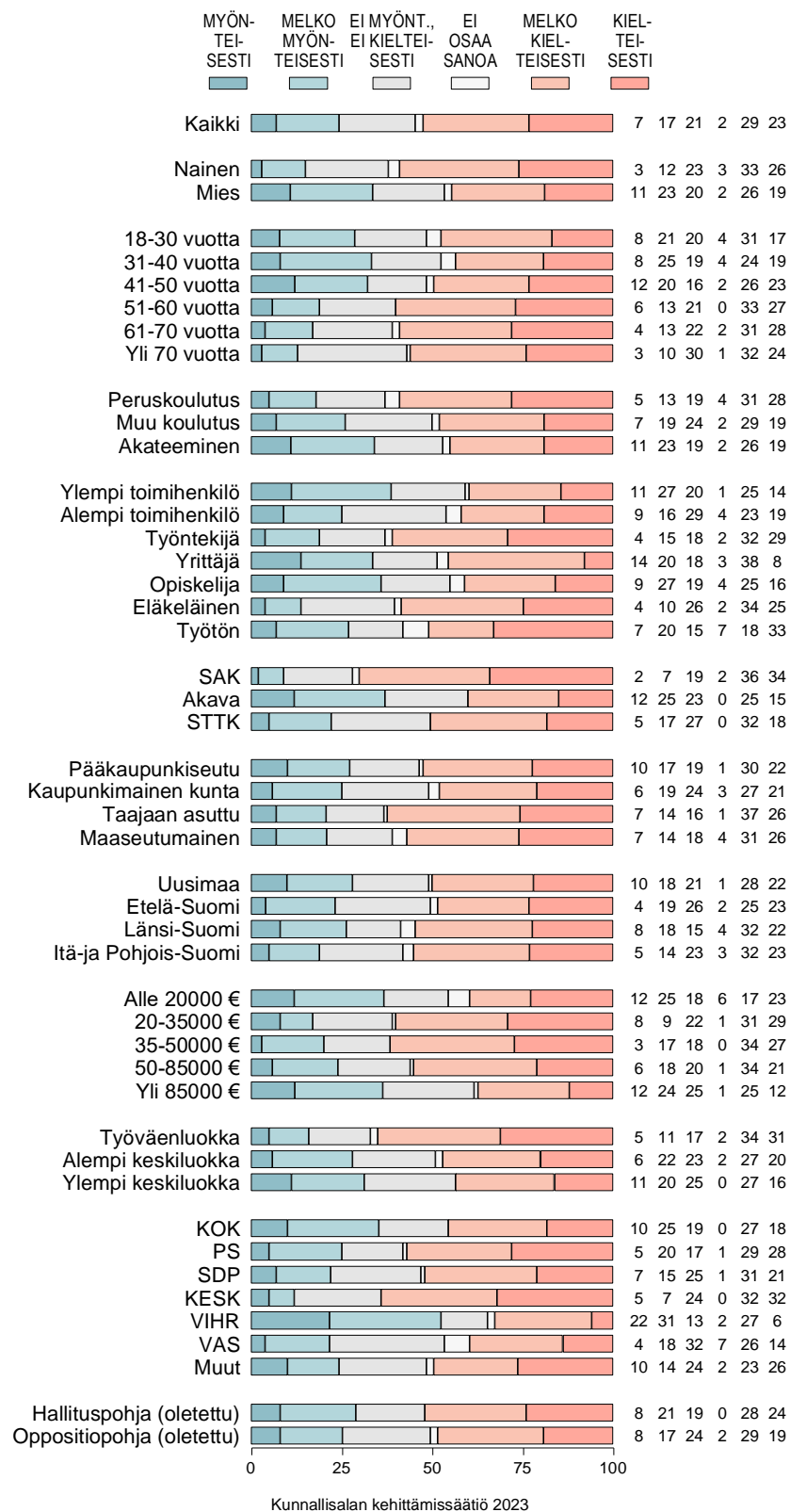
*vuonna 2018: Robottilinja-autot
 **vuonna 2018: Robottihenkilöautot

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2023

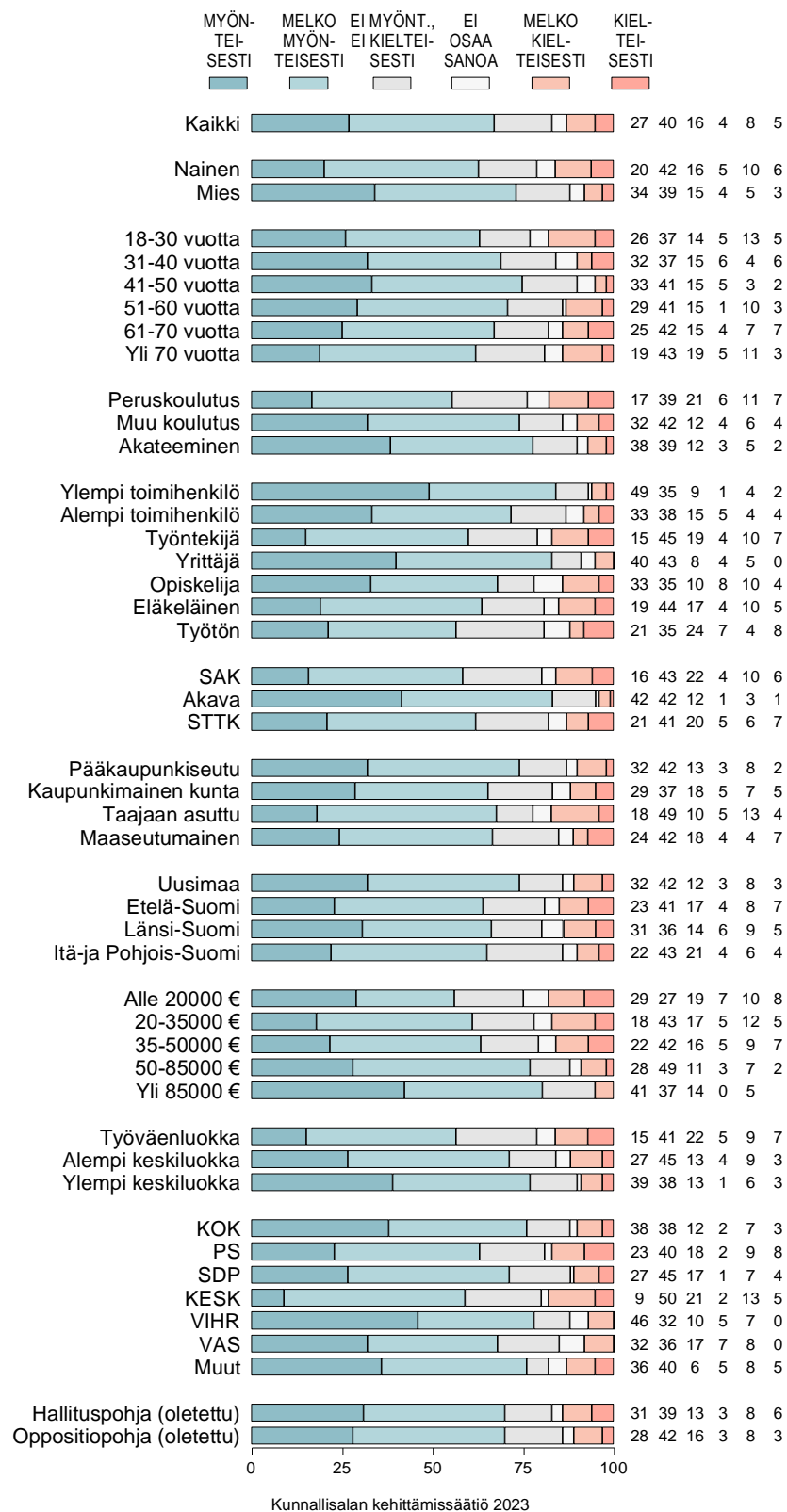
Kuvio 3-1. MITEN SUHTAUTUU TEKNOLOGIAN JA TIETEEN SAAVUTUKSIIN: ITSEÄÄN AJAVAT LINJA-AUTOT (itseohjautuvat bussit, ilman kuljettajaa) (%).

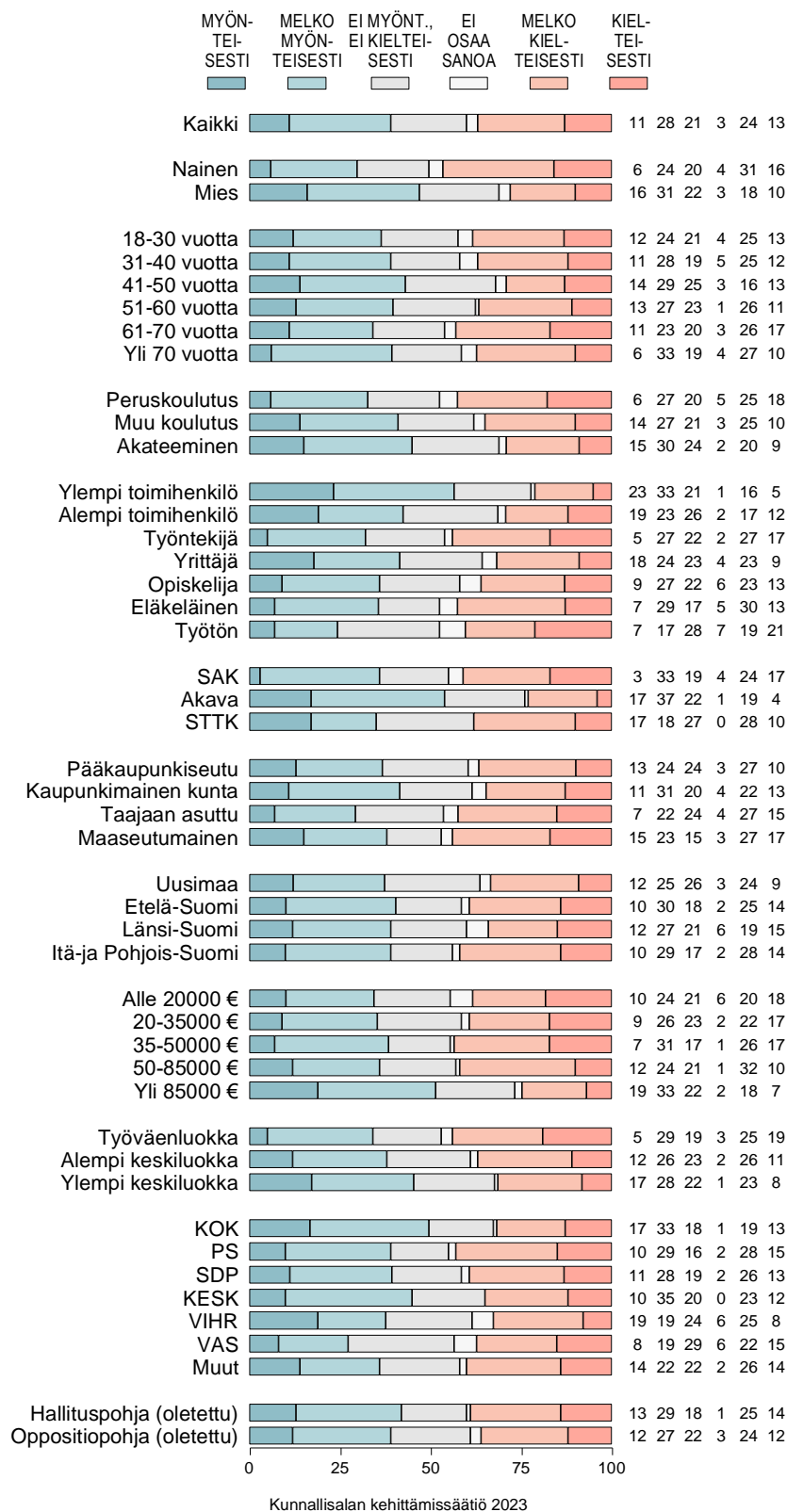
Kuvio 3-2. MITEN SUHTAUTUU TEKNOLOGIAN JA TIETEEN SAAVUTUKSIIN: ITSEÄÄN AJAVAT HENKILÖAUTOT (%).

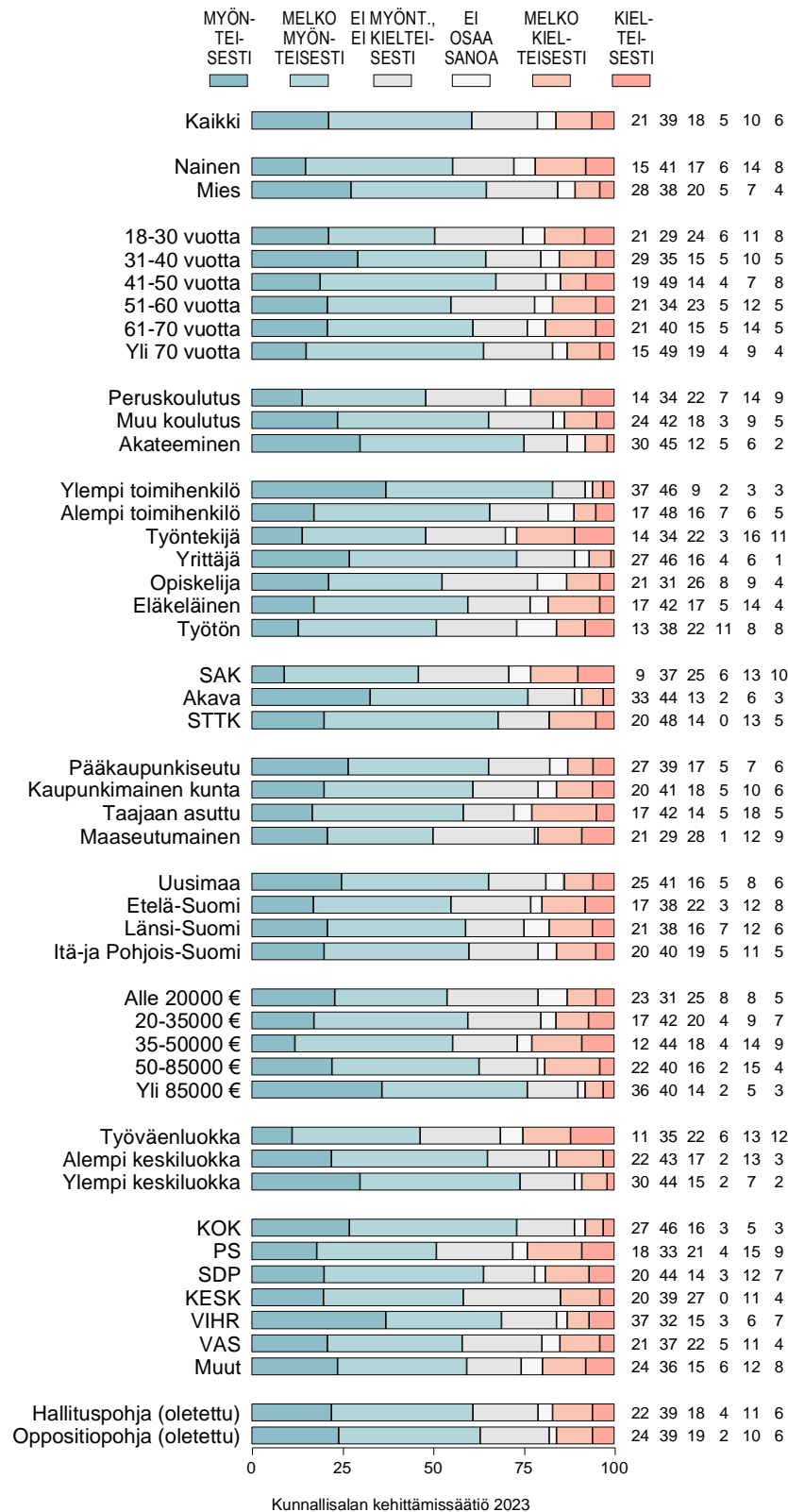
Kuvio 3-3. MITEN SUHTAUTUU TEKNOLOGIAN JA TIETEEN SAAVUTUKSIIN: TEKÖÄLY SAIRAUKSIEN TUNNISTAMISESSA, DIAGNOSTIIKASSA (%).

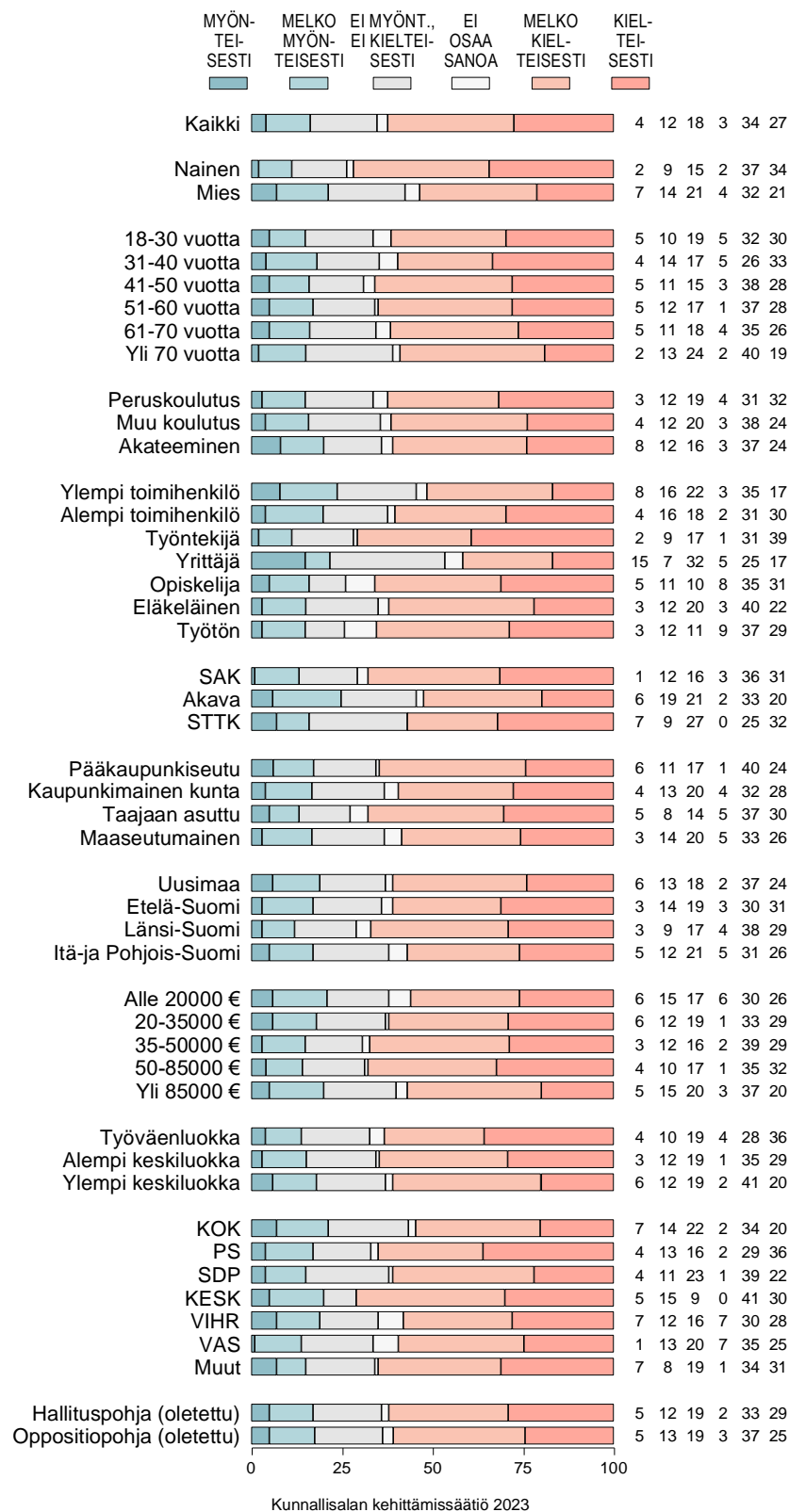
Kuvio 3-4. MITEN SUHTAUTUU TEKNOLOGIAN JA TIETEEN SAAVUTUKSIIN: ROBOTIT VANHUSTEN HOIDOSSA (nostaminen, tarjoilu, liikuminen, viriketoiminta) (%).

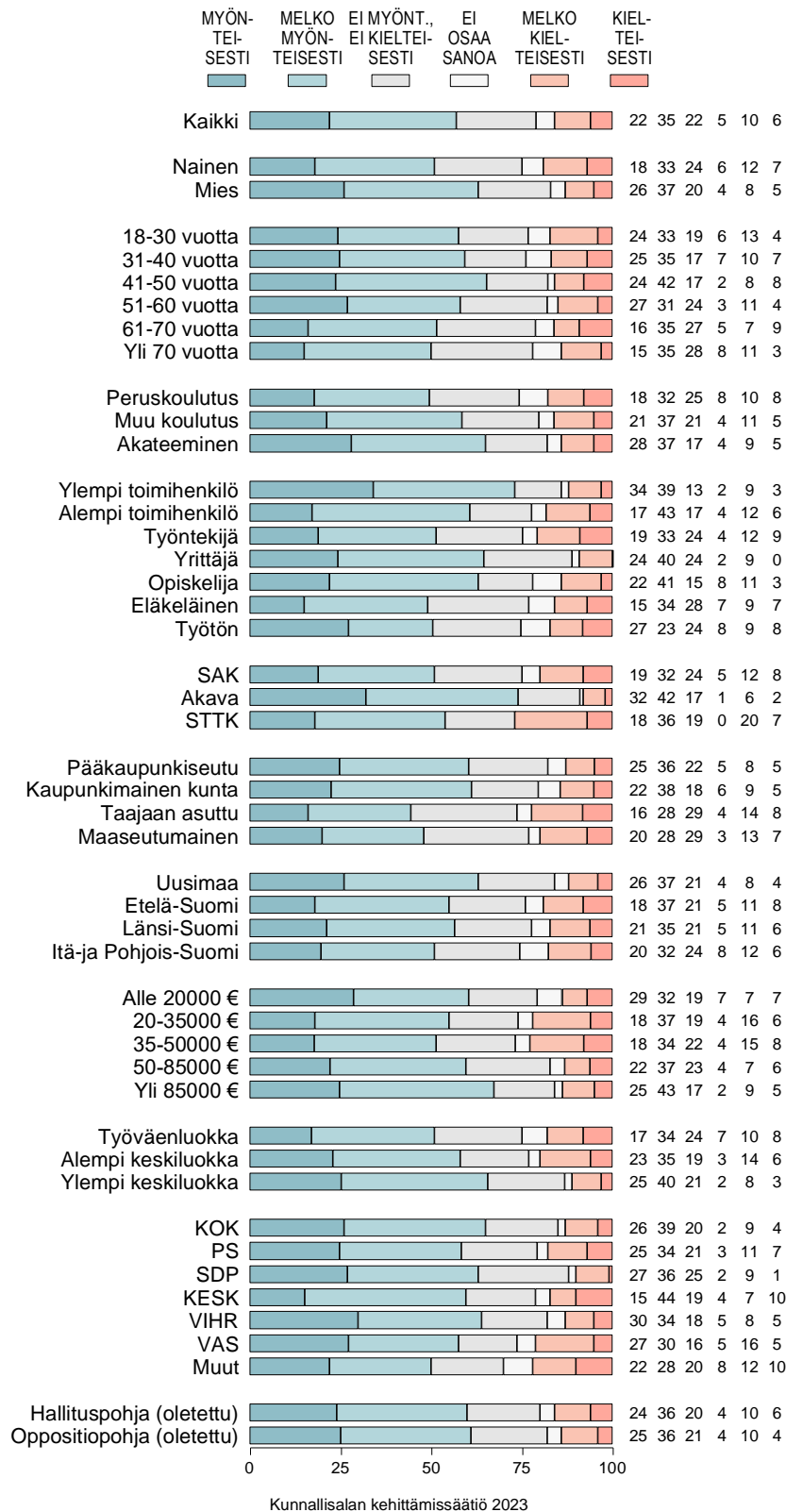
Kuvio 3-5. MITEN SUHTAUTUU TEKNOLOGIAN JA TIETEEN SAAVUTUKSIIN: ROBOTIT KIRURGISISSA TOIMENPITEISSÄ, LEIKKAUKSISSA (%).

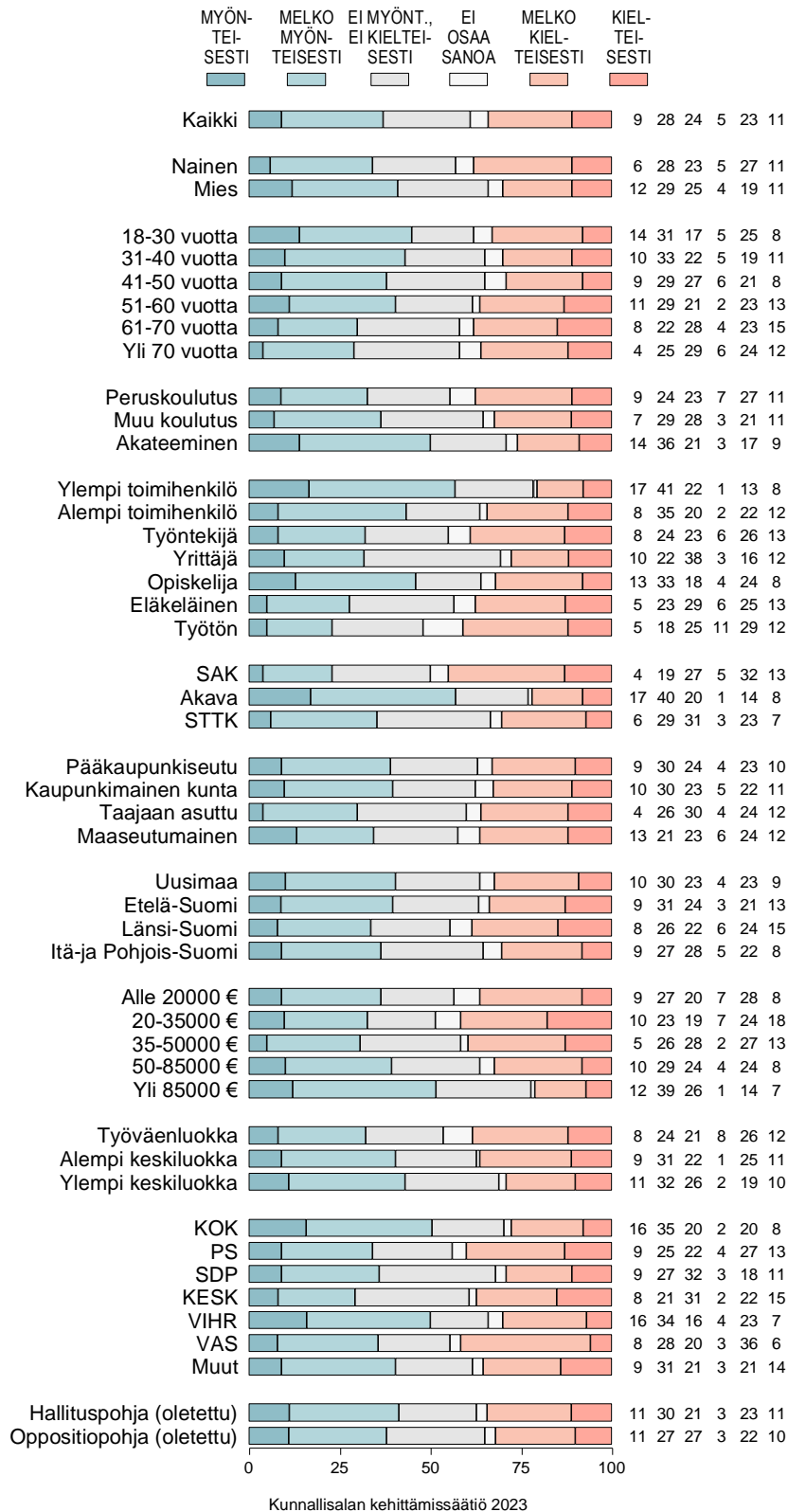
Kuvio 3-6. MITEN SUHTAUTUU TEKNOLOGIAN JA TIETEEN SAAVUTUKSIIN: ROBOTIT LASTENHOIDOSSA (valvonta, leikit, opetus) (%).

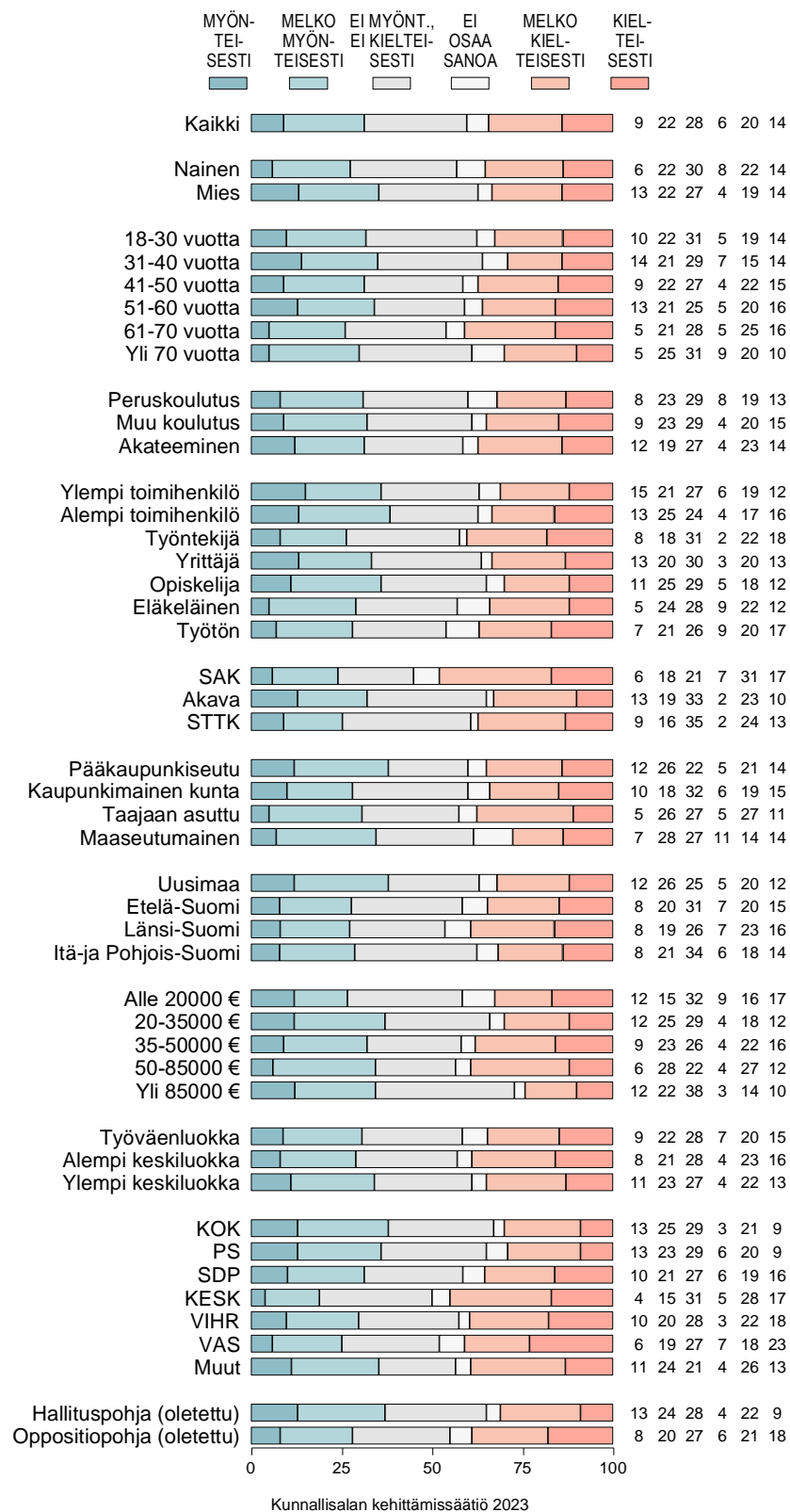
Kuvio 3-7. MITEN SUHTAUTUU TEKNOLOGIAN JA TIETEEN SAAVUTUKSIIN: ELINIÄN PIDENTÄMINEN UUSILLA HOIDOILLA JA LÄÄKKEILLÄ (%).

Kuvio 3-8. MITEN SUHTAUTUU TEKNOLOGIAN JA TIETEEN SAAVUTUKSIIN: KESKUSTELEVA TEKOÄLY ASIAKKAIDEN/POTILAIDEN OHJAUKSESSA JA NEUVONNASSA SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLOSSA (%).

**Kuvio 3-9. MITEN SUHTAUTUU TEKNOLOGIAN JA TIETEEN SAAVUTUKSIIN: TEKOÄLY TEKSTIN TUOTTAMISESSA JA TAITEEN TEKE-
MISESSÄ (%).**

Kuvio 3-10. MITEN SUHTAUTUU TEKNOLOGIAN JA TIETEEN SAAVUTUKSIIN: PUHEOHJAAVA, KESKUSTELEVA TEKOÄLY PALVELUJEN VARAUKSESSA, OSTOSTEN TEKEMISESSÄ JNE. (%).

